

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága
mint felülvizsgálati bíróság
Pfv.III.20.012/2010/9.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Telek Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Bíróságnál 26.P.25.646/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.988/2009/5. számú ítéletével befejezett perében, amely perbe az alperes pernyertessége érdekében a dr.Horváth Erzsébet Veronika ügyvéd által képviselt Biztosító Zrt. beavatkozott, a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 80. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. évi szeptember hó 22. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a másodfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi és megállapítja az alperes kártérítő felelősségét a felperes 2003. október 25-én bekövetkezett balesetéből keletkezett káraiért.

A felperes, az alperes és a beavatkozó felülvizsgálati eljárási költségét külön-külön 20.000 (Húszezer) forintban állapítja meg.

I n d o k o l á s

A felperes a 2003. október 25-én, motorkerékpár vezetőjeként őt ért közlekedési balesetből eredő kárigényét érvényesítette az alperessel szemben, mert azt állította, hogy a baleset okozója az volt, hogy az alperes a közútkezelői kötelezettségének nem tett eleget. **B.-en** a III. kerületben a **Sz.** úton haladt a motorkerékpárjával, amikor a **Z.** utcai kereszteződés előtt sávlezárás miatt be kellett sorolnia a másik sávba, a közlekedési lámpa pedig tilos jelzésre váltott, a járműsor lassan haladt, és amikor sávváltás közben mintegy 15-20 kilométeres sebességgel egy úthibán áthaladt, a motor első kereke lefékeződött, elfordult, az egyensúlyát elveszítette és a motort a jobb lábának letételével sem

tudta megtartani. A motorkerékpárral elesett és súlyos lábszársérülést szenvedett.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, mert az volt az álláspontja, hogy a felperes nem bizonyította a baleset helyét és az útburkolati hiányosságokat, így nem állapítható meg, hogy a balesetet a közútkezelői kötelezettségének elmulasztása okozta.

A beavatkozó ugyancsak a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 12.705.373 forint és ebből eltérő összegek után, eltérő időpontoktól járó késedelmi kamat, 2008. december 1-jétől különféle jogcímenek járadék megfizetésére, míg a megítélten felüli részében elutasította a keresetet. Az alperes kártérítő felelősségét érintő indokolása szerint a bizonyítékok, így a szabálysértési iratok tartalma, a tanúvallomás és a szakértői vélemény mérlegelése alapján bizonyítottanak látta, hogy a felperes balesete az úthiba miatt következett be. Az alperes nem tett eleget a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (Kktv.) 34. §-ának (1) bekezdése szerinti kötelezettségének, ezért az ebből eredő kárt a 35. §-a szerint, a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján meg kell térítenie.

A Fővárosi Ítéltábla részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét és a keresetet teljes terjedelmében elutasította, mert a baleset bekövetkezésének pontos helyét és mechanizmusát a rendelkezésre álló adatok alapján kétséget kizáróan nem látta bizonyítottanak. A felperes előadására utalt és arra, hogy a baleset bekövetkezésének pontos helyét maga sem határozta meg, a baleset bekövetkezésének módjára tett előadását pedig egyéb perbeli bizonyíték kétséget kizáró módon nem támasztotta alá. A felperes úthibára vonatkozó előadást nem tett, ezzel szemben a felelősségét elismerte. A szabálysértési eljárásban és a perben is kihallgatott **D. Gy.** tanú sem tudta leírni a baleset bekövetkezését, és a pontos okát sem tudta megjelölni, és ez a szabálysértési iratokból sem állapítható meg. A szakértői vélemény a felperes és a tanú előadásán alapul, és abból csak az következik, hogy a baleset oly módon is bekövetkezhetett, hogy a felperes az aszfalt felgyűrődés után kátyúba hajtott. A felperes nem bizonyította, hogy a kára az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben következett be, ezért az alperes kártérítés megfizetésére nem kötelezhető.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítélet megváltoztatását és az alperes 6.500.000 forint nem vagyoni kártérítés és kamata, míg vagyoni kártérítésként különféle jogcímenek különféle összegek megfizetésére való kötelezését. Álláspontja szerint a másodfokú

bíróság tévedett, amikor úgy ítélte meg, hogy a baleset bekövetkezésének a helye nem állapítható meg. Nyilvánvalóan elkerülte a figyelmét a rendőrségi aktában levő helyszínrajz, amelyből a baleset helye megállapítható, de a másodfokú bíróság erről említést sem tesz, és nem adja a mellőzés indokát sem. Ezzel megsértette a Pp. 221. §-ának (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségét. Rámutatott arra, hogy őt a baleset után – még a rendőrség kiérkezését megelőzően – mentő szállította el, így nem volt abban a helyzetben, hogy akkor szemügyre vegye a helyszínt. **D. Gy.** tanú pedig ő előtte motorozott, és a baleset után azzal foglalatoskodott, hogy a baleset helyszínéről őt mentse, valamint a forgalmas útról a sérült motort félretolja. Előadta, hogy a **Sz.** útnak azon a szakaszán jelentős mértékű úthibák voltak, az pedig nem róható a terhére, hogy a súlyos balesete után, nyugtatók hatása alatt, a kórházban történt kihallgatásakor milyen nyilatkozatot tett. Hivatkozott az ellene indított szabálysértési ügyben a Szentendrei Városi Bíróság végzésére, amely szerint a terhére szabálysértés elkövetése nem állapítható meg, és vezetéstechnikai hibát sem vétett. Kifejtette, hogy a szakértő a rendőrségi helyszínrajz és a fényképek alapján ismerte az úthibát, az ő elmondása, valamint a tanú vallomása alapján pedig a baleseti mechanizmust is, és mindezek alapján állapította meg, hogy a baleset az általa elmondottak szerint bekövetkezhetett. Ha a másodfokú bíróság a szakvéleményt hiányosnak ítélte, a Pp. 239. §-ára figyelemmel a 182. §-ának (3) bekezdése alapján intézkedhetett volna annak a kiegészítése iránt. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértő módon alkalmazta az alperes kártérítési felelősségére irányadó Kktv. 34. §-ának, valamint a 35. §-ának a rendelkezéseit, és az eljárási szabályok megsértésével megalapozatlan döntést hozott.

A beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az okozati összefüggés hiánya miatt az alperes kártérítés fizetésére nem kötelezhető. Előadta, hogy a felperes maga sem vitatta, hogy a helyszín feltérképezése nem lehetett pontos, mert **D.** tanú csak korlátozott ismeretekkel rendelkezett, a felperest pedig mentő szállította el. A baleset pontos helye nem állapítható meg a helyszínrajzból, ami nem róható a felperes terhére, de az alperes terhére sem. A felperes a baleseti mechanizmust sem bizonyította. Erre a szabálysértési iratok, a tanúvallomás, de a szakértői vélemény sem alkalmas. A másodfokú bíróság a bizonyítékok értékelése alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a baleset bekövetkezésének a körülményei sem bizonyítottak. Az okozati összefüggés hiánya miatt az alperes kártérítés fizetésére nem kötelezhető. A jogerős ítélet tehát nem jogszabálysértő.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében ugyancsak a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

A felperes balesete **B.-en**, a **Sz.** úton következett be, amely közút kezelője az alperes. Ha a közútkezelői kötelezettségének megszegésével kárt okozott, akkor a Kktv. 35. §-a szerint a polgári jog általános szabályai szerint köteles a kártérítésre. A felperes kártérítési igényt érvényesített, ezért a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése szerinti anyagi jogi felelősségi szabályból, valamint a bizonyítási kötelezettségre irányadó Pp. 164. §-ának (1) bekezdéséből következően neki kellett bizonyítania, hogy a balesete azért következett be, mert az alperes a közútkezelői kötelezettségének nem tett eleget, és a mulasztása folytán fennálló úthibák a balesethez vezettek.

Az elsőfokú bíróság a felperes tényállításait bizonyítottnak látta, a másodfokú bíróság azonban eltérő következtetésre jutott. Annak nem volt akadálya, hogy a másodfokú bíróság maga is értékelje a rendelkezésre álló bizonyítékokat, mert a kétfokú eljárás szabályai megadják ennek a lehetőségét a másodfokú bíróság számára is. Ha azonban a bizonyítékértékelés nem felel meg a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak, a téves tényállás megállapítás a jogerős ítélet megalapozatlanságához vezet, és alapja lehet a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének.

Az adott esetben a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem értékelte teljes körűen, illetőleg egyes bizonyítékokból helytelen következtetéseket vont le, és lényegében három körben tért el az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelésétől.

A felperes bizonyítási kötelezettségének mércéjéül a kétséget kizáró bizonyítás követelményét állította, s mert a baleset helye és mechanizmusa ily módon nem volt megállapítható, illetőleg a felperesnek a baleset módjára tett előadását kétséget kizáró módon más bizonyítékok nem támasztották alá, az okozati összefüggés hiányát állapította meg.

A Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti bizonyítékértékelés - a bizonyítási kötelezettséghez kapcsolódóan - a kétséget kizáró bizonyítás követelményét nem támasztja. A Pp. szerinti követelmény a jogszabályban megfogalmazott elveknek megfelelő bizonyítékértékelés, amelynek során a bíróság a teljes bizonyosságot nyújtó bizonyítékot - az adott esetben a baleset tényét - egybeveti más olyan bizonyítékokkal, amelyek csak valószínűségeket jelentenek, életszerűséget igazolnak. A mérlegelés célja, hogy ezek egybevetése, a maguk összességében való értékelése

alapján okszerűen, logikusan következtessen a bíróság, amikor a bizonyítékokból egy korábban megtörtént esetet rekonstruál.

A másodfokú bíróság - tévesen - szinte döntő jelentőséget tulajdonított a felperes kórházban tett nyilatkozatának. Ez a nyilatkozat is bizonyíték ugyan, de az értékelése során nem hagyható figyelmen kívül a felperes sérült állapota, a gyógyszeres kezelés hatása, de főként az, hogy a szabálysértési felelősségéről ad elismerő nyilatkozatot. Az a tény, hogy akkor az úthibára nem hivatkozott, azért nem döntő jelentőségű, mert a közlekedési szabálysértése ügyében hallgatta meg a rendőrség, és így az úthibáról, de az elesésének a körülményeiről sem kérdezték. A felperes ekkor nem valamiféle polgári jogi felelősséget érintő tényekről és polgári jogi felelősségről tett nyilatkozatot. A súlyosan sérült felperest a baleset után - még a rendőrség helyszínre érkezése előtt - mentő szállította el, a rendőrség helyszínre érkezése után pedig a közlekedési szabálysértés kérdését vizsgálták. Az egész szabálysértési eljárás lényegében a felperes kórházban tett meghallgatására, és arra épült, hogy ő követett el közlekedési szabálysértést. A helyszínen történetekről pontos adatokat nem vettek fel, az adott útszakaszról csak fényképfelvételek vannak, amelyekből az elesés pontos helye nem állapítható meg. Ilyen körülmények között a felperestől nem kérhető számon, hogy a baleset pontos helyét nem határozta meg. A tanú vallomása valóban úgy értékelendő, hogy ő a felperes elesését nem látta, de azt igen, hogy elcsúszik a motorral, és így borul fel. Ugyanakkor a tanú az adott út állapotát jól ismerte. Egyebekben a felperes és a tanú egyező előadását lehet alapul venni, amit a szakértői vélemény is alátámaszt. Az adott útszakaszon a sávváltást követő besorolás, a sebesség lassulása, szinte az egész úton levő úthibák, aszfalt felgyűrődések, majd egy kátyúba hajtas a balesethez vezető folyamatként értékelendő, amelyet a szakértő nem önmagában, hanem azért fogadott el, mert a közlekedés mechanizmusát tekintette alátámasztottnak azzal, hogy a kis sebességen instabil motor ilyen úton a kátyúba érve szándéktalan kormányzást és fékezést okoz, miközben a felperes is fékezésben volt. Ennek alapján a valószínűsíthető baleseti mechanizmus kimondása valójában magát az okszerű következtetést jelenti.

Az úthibák nélküli elcsúszásra a perben semmiféle bizonyíték nincs, de az oka sem látható, és ez az adott körülmények közötti fékezésből sem következik. Arra sincs semmiféle bizonyíték, hogy a felperes vezetéstechnikai hibát vétett volna.

A rendőrség által felvett helyszínrajz és a fényképek a szakértő rendelkezésére álltak. A szakértő nem azt véleményezte, hogy a baleset az előadott módon is bekövetkezhett, hanem következtetéssel abban foglalt állást, hogy a balesetnek ez a módja valószínűsíthető. Ez pedig az egyéb bizonyítékokkal összhangban áll, illetőleg okszerű következtetéssel megállapítható.

Az adott útszakaszon a forgalmi sávok felére szűkítése mellett az addig is hibás út még nagyobb veszélyforrást jelentett, amit a

teljes út kialakítása előtt meg is javítottak. Ilyen úton haladva, sávváltás mellett a közlekedés része az, hogy a vezető a többi közlekedő miatt félrenéz. Az pedig, hogy a kórházban tett nyilatkozatát - ami nem is jogi nyilatkozat volt - utóbb visszavonta, teljesen életszerű, és nem értékelhető a terhére.

A rendelkezésre álló bizonyítékok Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti okszerű mérlegelése alapján megállapítható, hogy a nem vitás úthibák, a nem vitás baleset és emiatt a felperes károsodása között az okozati összefüggés fennáll. A jogerős ítélet eltérő bizonyítékértékelése jogszabálysértő.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a jogszabályoknak megfelelő közbenső ítélettel [Pp. 213. § (3) bekezdés] megállapította az alperes kártérítő felelősségét a felperes 2003. október 25-én bekövetkezett balesetéből eredő káraiért.

A másodfokú bíróság - jogi álláspontjából következően - nem foglalkozott a felperes által érvényesített kár összegével, és az ezzel kapcsolatos fellebbezéseket nem bírálta el. Az alperes kártérítő felelősségének közbenső ítélettel való megállapítása folytán az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezések elbírálása során kell a másodfokú bíróságnak határoznia a kár összegéről.

A felülvizsgálati eljárás költségeit a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (5) bekezdésében foglaltak megfelelő alkalmazásával megállapította, viseléséről majd az új határozatot hozó bíróság dönt.

Budapest, 2010. szeptember 22.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági tisztviselő